

มคอ. ๓ รายละเอียดของวิชา

รายวิชาสัมมนาวิปัสสนาภาวนา (Seminar on Vipassanabhavana)

หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิปัสสนาภาวนา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตบانيศึกษาพุทธโฆส นครปฐม
ปีการศึกษา ๒๕๖๑

มคอ. ๓ รายละเอียดของรายวิชา

รายละเอียดของรายวิชา (Course Specification) หมายถึง ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการบริหารจัดการของแต่ละรายวิชาเพื่อให้การจัดการเรียนการสอนสอดคล้องและเป็นไปตามที่วางแผนไว้ในรายละเอียดของหลักสูตร ซึ่งแต่ละรายวิชาจะกำหนดไว้อย่างชัดเจนเกี่ยวกับวัตถุประสงค์และรายละเอียดของเนื้อหาความรู้ในรายวิชา แนวทางการปลูกฝังทักษะต่าง ๆ ตลอดจนคุณลักษณะอื่น ๆ ที่นิสิตจะได้รับ การพัฒนาให้ประสบความสำเร็จตามมุ่งหมายของรายวิชา มีการกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับระยะเวลาที่ใช้ในการเรียน วิธีการเรียนการสอน การจัดและประเมินผลในรายวิชา ตลอดจนหนังสือหรือสื่อทางวิชาการอื่น ๆ ที่จำเป็นสำหรับการเรียนรู้ นอกจากนี้ยังกำหนดยุทธศาสตร์ในการประเมินรายวิชาและกระบวนการปรับปรุง

ประกอบด้วย ๗ หมวด ดังนี้

หมวดที่ ๑	ข้อมูลทั่วไป
หมวดที่ ๒	จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์
หมวดที่ ๓	ลักษณะและการดำเนินการ
หมวดที่ ๔	การพัฒนาผลการเรียนของนิสิต
หมวดที่ ๕	แผนการสอนและการประเมินผล
หมวดที่ ๖	ทรัพยากรประกอบการเรียนการสอน
หมวดที่ ๗	การประเมินและปรับปรุงการดำเนินการของรายวิชา

รายละเอียดของรายวิชา

ชื่อสถาบันอุดมศึกษา	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขต	บาฬีศึกษาพุทธโฆส นครปฐม
คณะ	บัณฑิตวิทยาลัย
สาขาวิชา	วิปัสสนาภาวนา

หมวดที่ ๑ ข้อมูลทั่วไป

๑. รหัสและชื่อรายวิชา

รหัส	๖๐๖ ๓๐๗
ชื่อรายวิชา	สัมมนาวิปัสสนาภาวนา Seminar on Vipassanabhavana

๒. จำนวนหน่วยกิต

๓ (๓-๐-๖)

๓. หลักสูตรและประเภทของรายวิชา

หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิปัสสนาภาวนา
ประเภทของรายวิชา

☐ วิชาบังคับ แบบนับหน่วยกิต	☐ วิชาบังคับ แบบไม่นับหน่วยกิต
☒ วิชาเอก	☐ วิชาเลือก

๔. อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชาและอาจารย์ผู้สอน

อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชา	พระมหาชิต ฐานชิต ดร. /พระครูพิพิธวรกิจงานุการ,ดร.
อาจารย์ผู้สอน	พระภาวนาพิศาลเมธี วิ. (ประเสริฐ มนต์เสวี)

๕. ภาคการศึกษา/ชั้นปีที่เรียน

ภาคการศึกษาที่ ๑ ชั้นปีที่ ๒

๖. รายวิชาที่ต้องเรียนมาก่อน (Pre-requisite) (ถ้ามี)

ไม่มี

๗. รายวิชาที่ต้องเรียนพร้อมกัน (Co-requisites) (ถ้ามี)

ไม่มี

๘. สถานที่เรียน

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตบาฬีศึกษาพุทธโฆส นครปฐม

๙. วันที่จัดทำหรือปรับปรุงรายละเอียดของรายวิชาครั้งล่าสุด

วันที่จัดทำรายวิชา

วันที่ ๓๐ เดือนเมษายน พ.ศ. ๒๕๕๖

วันที่ปรับปรุงรายละเอียดของรายวิชาครั้งล่าสุด

วันที่ ๒๖ เดือนเมษายน พ.ศ. ๒๕๖๑

หมวดที่ ๒ จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์

๑. จุดมุ่งหมายของรายวิชา

๑. เพื่อให้นิสิตได้สัมมนาหลักการถามตอบและสอบอารมณ์ของการปฏิบัติวิปัสสนาภาวนา
๒. เพื่อให้นิสิตสามารถอธิบายเรื่องอันเป็นประเด็นปัญหาของการปฏิบัติวิปัสสนาภาวนา
๓. เพื่อให้นิสิตวิเคราะห์ถึงสภาพปัญหา สาเหตุปัญหา และวิธีการแก้ไขปัญหาการปฏิบัติวิปัสสนาภาวนาได้

๒. วัตถุประสงค์ในการพัฒนา/ปรับปรุงรายวิชา

๑. เพื่อพัฒนา/ปรับปรุงรายวิชานี้ ให้ตอบสนองต่อผลการเรียนรู้ของหลักสูตรในแต่ละด้าน เป็นไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของหลักสูตร
๒. เพื่อพัฒนา/ปรับปรุงเนื้อหา รูปแบบวิธีการสอน กรณีตัวอย่าง ให้มีความเหมาะสมทันสมัย และคำนึงถึงพื้นฐานความรู้ของนิสิต

หมวดที่ ๓ ลักษณะและการดำเนินการ

๑. คำอธิบายรายวิชา

สัมมนาหลักการถามตอบและสอบอารมณ์ของการปฏิบัติวิปัสสนาภาวนา และเรื่องอันเป็นประเด็นปัญหาของการปฏิบัติวิปัสสนาภาวนา สภาพปัญหา สาเหตุปัญหาและวิธีการแก้ไขปัญหาการปฏิบัติวิปัสสนาภาวนา

๒. จำนวนชั่วโมงที่ใช้ต่อภาคการศึกษา

บรรยาย	สอนเสริม	การฝึกปฏิบัติ/งานภาคสนาม/การฝึกงาน	การศึกษาด้วยตนเอง
๔๕ ชั่วโมงต่อภาคการศึกษา	ตามความต้องการของนิสิตเฉพาะรายและข้อตกลงของกลุ่มเรียน	ไม่มี	ศึกษาด้วยตนเอง ๖ ชั่วโมงต่อสัปดาห์

๓. จำนวนชั่วโมงต่อสัปดาห์ที่อาจารย์ให้คำปรึกษาและแนะนำทางวิชาการแก่นิสิตเป็นรายบุคคล

☞ อาจารย์จัดเวลาให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคลหรือรายกลุ่ม ตามความต้องการ ๑ ชั่วโมงต่อสัปดาห์ (เฉพาะรายที่ต้องการ) โดยประกาศเวลาให้คำปรึกษาผ่านเว็บไซต์ของวิทยาเขตและติดประกาศเวลาให้คำปรึกษาที่หน้าห้องทำงาน

☞ นิสิตจองนัดหมายวันเวลาล่วงหน้า หรือมาพบตามเวลา

หมวดที่ ๔ การพัฒนาผลการเรียนรู้ของนิสิต

ผลการเรียนรู้แต่ละด้านที่มุ่งหวังจะพัฒนานิสิต

๑. คุณธรรม จริยธรรม

คุณธรรม จริยธรรมที่ต้องพัฒนา	วิธีการสอน	วิธีการประเมินผล
๑.๒ มีศักยภาพที่จะพัฒนาตนเองให้เปรียบพร้อมด้วยคุณธรรมจริยธรรมด้วยหลักการทางพระพุทธศาสนาอันเกิดจากการศึกษาค้นคว้าวิจัยด้านการเจริญวิปัสสนาภาวนา	๑. จัดกิจกรรมภาคปฏิบัติที่ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม เช่น กิจกรรมส่งเสริมการปฏิบัติธรรมฐาน ๒. ฝึกฝนให้เป็นผู้มีระเบียบวินัย และให้เห็นความสำคัญของศีล ระดับต่าง ๆ ๓. การจัดกิจกรรมที่เน้นให้นิสิต ได้ทำงานเป็นหมู่คณะ และแก้ไขปัญหาของตนเองและหมู่คณะได้ ๔. ฝึกฝนภาวะความเป็นผู้นำผู้ตาม รวมถึงการเคารพสิทธิและการรับฟังความคิดเห็นผู้อื่นในการปฏิบัติงานเป็นทีมและการทำงานวิจัย	๑. ประเมินด้วยการมีส่วนร่วมในชั้นเรียน กิจกรรมที่นิสิตเข้าร่วม ๒. ประเมินด้วยการสังเกต จากการประพฤติทางกายและวาจา ๓. ประเมินจากความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานเป็นทีม การทำงานวิจัย และการเข้าร่วมกิจกรรมในการใช้องค์ความรู้ทางการศึกษาทำประโยชน์ต่อสังคม ๔. ผู้เรียนประเมินตนเองและประเมินโดยเพื่อนและอาจารย์ โดยใช้แบบประเมินและแบบวัดผล

๒. ความรู้

ความรู้ที่ต้องได้รับ	วิธีการสอน	วิธีการประเมินผล
๒.๑ มีความรู้และความเข้าใจอย่างถ่องแท้ ในเนื้อหาสาระหลักของการเจริญวิปัสสนาภาวนาตลอดจนหลักการและทฤษฎีที่สำคัญ และนำมาประยุกต์ใช้ในการศึกษาค้นคว้าทางวิชาการหรือการปฏิบัติงาน	๑. จัดการเรียนรู้โดยมุ่งเน้นให้นิสิตมีความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติวิปัสสนาภาวนา โดยใช้วิธีการเรียนการสอนที่เน้นหลักการทางทฤษฎี และการประยุกต์ทางปฏิบัติในสภาพแวดล้อมจริง กระตุ้นให้เกิดการคิดวิเคราะห์ และตัดสินใจด้วยตนเอง ๒. จัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาการศาสตร์สมัยใหม่ควบคู่กับวิชาการด้านวิปัสสนา ๓. ส่งเสริมให้มีการวิจัยและค้นคว้าองค์ความรู้ที่เกิดจากการปฏิบัติวิปัสสนาภาวนาด้วยตนเอง	๑. การทดสอบย่อย กลางภาค หรือ ปลายภาค ๒. ประเมินด้วยการสอบป้องกันวิทยานิพนธ์ ๓. ประเมินด้วยการเขียนรายงาน การนำเสนอรายงาน และการทำงานเป็นทีม ๔. ประเมินด้วยการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติหรือบริการวิชาการ

๓. ทักษะทางปัญญา

ทักษะทางปัญญาที่ต้องพัฒนา	วิธีการสอน	วิธีการประเมินผล
๓.๑ สามารถใช้ความรู้ทางทฤษฎีและการปฏิบัติเพื่อการจัดการในการเรียนรู้และปฏิบัติวิปัสสนาภาวนาอย่างเป็นระบบ	๑. มีการสอนที่หลากหลายเน้นการบรรยายและสอนให้ฝึกทักษะการคิดและการแก้ปัญหา ๒. สอนโดยการสืบค้นข้อมูลและเน้นการเรียนรู้และศึกษด้วยตนเอง ๓. เน้นการเรียนรู้ที่สามารถประยุกต์งานวิจัยใช้กับสถานการณ์จริงโดยใช้ปัญหาเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ ๔. สอนให้มีการเสนอแนวคิด หลักการ โดยการอภิปรายรายบุคคลหรือกลุ่ม	๑. วัดการแสดงออกทางกระบวนการคิดและการแก้ปัญหา ๒. วัดผลการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย ๓. การนำเสนอผลงาน การอธิบาย การถามและตอบคำถาม ๔. การโต้ตอบสื่อสารกับผู้อื่น ๕. วัดโดยการอภิปรายบุคคลหรือกลุ่ม

๔. ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบที่ต้องพัฒนา	วิธีการสอน	วิธีการประเมินผล
๔.๒ สามารถแก้ไขปัญหาทางวิปัสสนาภาวนาที่มีความซับซ้อนหรือความยุ่งยากสูงได้ด้วยตนเอง	๑. การจัดกิจกรรมในรายวิชาที่เน้นการเรียนการสอนที่มีการปฏิสัมพันธ์ที่ระหว่างผู้เรียนและผู้สอน ๒. ฝึกฝนภาวะความเป็นผู้นำ ผู้ตาม การแสดงออกถึงภาวะความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ร่วมงาน และการรับฟังความคิดเห็นผู้อื่นในการปฏิบัติงานเป็นทีมและการทำงานวิจัย ๓. ฝึกฝนการทำกิจกรรมเพื่อสังคม และการวางตัวที่เหมาะสมต่อกาลเทศะ ๔. ฝึกฝนการประสานงานกับผู้อื่นทั้งภายในและภายนอกสถาบันการศึกษา	๑. สังเกตพฤติกรรมและการแสดงออกของนิสิตในหลายๆ ด้าน ระหว่างกิจกรรมการเรียนการสอน เช่น พฤติกรรมความสนใจ ตั้งใจเรียนรู้ และพัฒนาตนเอง ๒. สังเกตพฤติกรรมการแสดงบทบาทภาวะผู้นำและผู้ตามที่ดี ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ๓. สังเกตพฤติกรรมความรับผิดชอบในการเรียนและงานที่ได้รับมอบหมาย การนำเสนอผลงาน การทำงานวิจัย และการร่วมทำกิจกรรมเพื่อสังคม

๕. ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่ต้องพัฒนา	วิธีการสอน	วิธีการประเมินผล
๕.๓ สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการนำเสนอรายงาน การวิจัย วิทยานิพนธ์ หรือโครงการค้นคว้าที่สำคัญ ทั้งในรูปแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ รวมถึงการตีพิมพ์ผ่านสื่อทางวิชาการและวิชาชีพได้อย่างเหมาะสม	๑. จัดการเรียนรายวิชาสัมมนาให้นิสิตได้ฝึกทักษะทั้งด้านการวิเคราะห์ การวิจารณ์ การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ในการค้นคว้าและนำเสนองานทั้งเป็นภาษาไทย ภาษาบาลี และภาษาอังกฤษที่เกี่ยวกับการเจริญวิปัสสนาภาวนา ๒. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนทักษะการสื่อสาร และการนำเสนอโดยใช้เทคโนโลยีทั้งด้วยตนเองและร่วมกับผู้อื่น การอภิปราย ๓. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นการวิเคราะห์ปัญหาทางในการเจริญวิปัสสนาภาวนาและการทำงานวิจัย ๔. จัดกิจกรรมเพื่อให้เกิดทักษะในการบริหารจัดการข้อมูลที่ได้จากการศึกษาและวิจัย	๑. การทดสอบความรู้และเทคนิคการวิเคราะห์และวิจารณ์ทฤษฎีหรือแนวคิดใหม่ ๆ ๒. การทำงานวิจัย ตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงขั้นตอนการเขียนรายงาน และการนำเสนอผลงาน

หมวดที่ ๕ แผนการสอนและการประเมินผล

๑. แผนการสอน

สัปดาห์ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวนชั่วโมง	กิจกรรมการเรียนรู้ การสอนสื่อที่ใช้ (ถ้ามี)	ผู้สอน
๑	- วิปัสสนา ลักษณะและเป้าหมาย สูงสุดพุทธศาสนา	๓	บรรยาย-อภิปราย-ซัก ถาม-ตอบปัญหา-ตอบ ปัญหา-พาวเวอร์พอยต์	
๒	- จุดมุ่งหมายและการเจริญวิปัสสนา ภาวนา ตามแนวสติปัฏฐาน ๔ - การเจริญวิปัสสนา ๔ แบบ - สุตวิปัสสนา - การบริกรรมภาวนา	๓	บรรยาย-บรรยาย- อภิปราย-ซักถาม-ตอบ ปัญหา-ตอบปัญหา-พาว เวอร์พอยต์	
๓	- ประวัติการปฏิบัติวิปัสสนา - การปฏิบัติวิปัสสนาแบบพม่า - ประวัติท่านมหาสี สยาดอ - การเข้ามาเผยแผ่ในประเทศไทย	๓	บรรยาย-อภิปราย-ซัก ถาม-ตอบปัญหา-ตอบ ปัญหา-พาวเวอร์พอยต์- สัมมนากลุ่ม	
๔	วิสุทธิ ๗ ญาณ ๑๖ ในไตรสิกขา - วิสุทธิ ๗ - วิสุทธิ ๗ ในไตรสิกขา - ปริยญา ๓	๓	บรรยาย-อภิปราย-ซัก ถาม-ตอบปัญหา-ตอบ ปัญหา-พาวเวอร์พอยต์	
๕	ญาณ ๑๖ - ญาณที่ ๑ นามรูปปริจเฉทญาณ - ญาณที่ ๒ ปัจจัยปริคคหญาณ - ญาณที่ ๓ สัมมสนญาณ - ญาณที่ ๔ ตรุณอุทยัพพญาณ	๓	บรรยาย-อภิปราย-ซัก ถาม-ตอบปัญหา-ตอบ ปัญหา-พาวเวอร์พอยต์	
๖	- ญาณที่ ๕ ภังคญาณ - ญาณที่ ๖ ภัยตูปัญฐานญาณ - ญาณที่ ๗ อาทีนวญาณ - ญาณที่ ๘ นิพพิทาญาณ - ญาณที่ ๙ มุญจิคุกัมยตาญาณ	๓	บรรยาย-อภิปราย-ซัก ถาม-ตอบปัญหา-ตอบ ปัญหา-พาวเวอร์พอยต์	
๗	- ญาณที่ ๑๐ ปฏิสังขญาณ - ญาณที่ ๑๑ สังขารูปกขาญาณ - ญาณที่ ๑๒ อนุโลมญาณ - ญาณที่ ๑๓ โคตรภูญาณ - ญาณที่ ๑๔ มรรคญาณ - ญาณที่ ๑๕ ผลญาณ - ญาณที่ ๑๖ ปัจจเวกขณญาณ	๓	บรรยาย-อภิปราย-ซัก ถาม-ตอบปัญหา-ตอบ ปัญหา-พาวเวอร์พอยต์	
๘	สอบกลางภาค	๓		
๙	วิปัสสนาจารย์สอบอารมณ์ - กัลยาณมิตร - วิปัสสนาจารย์	๓	บรรยาย-อภิปราย-ซัก ถาม-ตอบปัญหา-ตอบ ปัญหา-พาวเวอร์พอยต์	
๑๐	การปรับอินทรีย์ - อินทรีย์ ๕	๓	บรรยาย-อภิปราย-ซัก ถาม-ตอบปัญหา-ตอบ	

สัปดาห์ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวนชั่วโมง	กิจกรรมการเรียนรู้ การสอนสื่อที่ใช้ (ถ้ามี)	ผู้สอน
	<ul style="list-style-type: none"> - พละ ๕ - ลักษณะอินทรีย์ ๕ และ พละ ๕ - หลักการเจริญอินทรีย์ - หลักการปรับอินทรีย์ให้สมดุล 		ปัญหา-พาวเวอร์พอยท์	
๑๑	การสอบอารมณ์ <ul style="list-style-type: none"> - ความหมายและความสำคัญ - ประโยชน์ของการสอบอารมณ์ - หลักการส่งและสอบอารมณ์ - การสอบอารมณ์แก่สภาวะธรรมในสมัยพุทธกาล 	๓	บรรยาย-อภิปราย-ซักถาม-ตอบปัญหา-ตอบปัญหา-พาวเวอร์พอยท์	
๑๒	บทเทศนาเบื้องต้นในการเพิ่มพูน <ul style="list-style-type: none"> - ทำไมต้องนับถือศาสนาพุทธ - พิสูจน์กฎแห่งกรรม - ศาสนาพุทธกับนักวิทยาศาสตร์โลก - อัลเบิร์ต ไอน์สไตน์กับพุทธศาสนา 	๓	บรรยาย-อภิปราย-ซักถาม-ตอบปัญหา-ตอบปัญหา-พาวเวอร์พอยท์	
๑๓	เทคนิคการสอนวิปัสสนาภาวนา ๓๐ วัน <ul style="list-style-type: none"> - สมาทานพระกรรมฐาน - พระวิปัสสนาจารย์ให้โอวาทโยคี - พระวิปัสสนาจารย์บอกวิธีปฏิบัติเบื้องต้น 	๓	บรรยาย-อภิปราย-ซักถาม-ตอบปัญหา-ตอบปัญหา-พาวเวอร์พอยท์	
๑๔	สัมมนาสภาวะญาณ ๑๖ ของโยคี <ul style="list-style-type: none"> - ญาณที่ ๑ นามรูปปริจเฉทญาณ - ญาณที่ ๒ ปัจจัยปริคคหญาณ - ญาณที่ ๓ สัมมสนญาณ - ญาณที่ ๔ ตรุณอุทยัพพญาณ - ญาณที่ ๕ กังคญาณ - ญาณที่ ๖ ภยตูปัญฐานญาณ 	๓	บรรยาย-อภิปราย-ซักถาม-ตอบปัญหา-ตอบปัญหา-พาวเวอร์พอยท์	
๑๕	<ul style="list-style-type: none"> - ญาณที่ ๗ อาทีนวญาณ - ญาณที่ ๘ นิพพิทาญาณ - ญาณที่ ๙ มุญจิตุกัมมตาญาณ - ญาณที่ ๑๐ ปฏิสังขญาณ - ญาณที่ ๑๑ สังขารุเปกขาญาณ - ญาณที่ ๑๒ อนุลอมญาณ - ญาณที่ ๑๓ โคตรภูญาณ - ญาณที่ ๑๔ มรรคญาณ - ญาณที่ ๑๕ ผลญาณ - ญาณที่ ๑๖ ปัจจเวกขณญาณ 		บรรยาย-อภิปราย-ซักถาม-ตอบปัญหา-ตอบปัญหา-พาวเวอร์พอยท์	
๑๖	สอบปลายภาค			

๒. แผนการประเมินผลการเรียนรู้

ที่	วิธีการประเมิน	สัปดาห์ที่ประเมิน	สัดส่วนของการประเมินผล
๑	สอบกลางภาค สอบปลายภาค	๘ ๑๖	๒๐% ๕๐%
๒	วิเคราะห์กรณีศึกษา คำนคว้า การนำเสนอรายงาน การทำงานกลุ่มและผลงาน การส่งงานตามที่มอบหมาย	ตลอดภาคการศึกษา	๒๐%
๓	การเข้าชั้นเรียนการมีส่วนร่วม อภิปราย เสนอความคิดเห็นในชั้นเรียน	ตลอดภาคการศึกษา	๑๐%

หมวดที่ ๖ ทรัพยากรประกอบการเรียนการสอน

๑. เอกสารและตำราหลัก

พระภิกษุญาณพิศาลเมธี วิ. (ประเสริฐ มนต์เสวี), เอกสารประกอบการสอนรายวิชา สัมมนาวิปัสสนาภาวนา (Seminar on vipassanabhavana) (ปรับปรุง ๒๕๖๐), หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิปัสสนาภาวนา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ศูนย์บัณฑิตศึกษาวิทยาเขตบาฬีศึกษาพุทธโฆส นครปฐม

๒. เอกสารและข้อมูลสำคัญ

พระโสภณมหาเถระ (มหาสีสยาตอ). วิปัสสนานัย เล่ม ๑,๒. พระพรหมโมลี (สมศักดิ์ อุปสโม ป.ธ.๙, M.A.,Ph.D.) ตรวจชำระ. พระคัมภีร์สาราถวิงศ์ แปลและเรียบเรียง. พิมพ์ครั้งที่ ๒. ประยูรสาส์นการพิมพ์กรุงเทพมหานคร. ๒๕๕๖.

๓. เอกสารและข้อมูลแนะนำ

พระโสภณมหาเถระ (มหาสีสยาตอ). วิปัสสนานัย เล่ม ๑,๒. พระพรหมโมลี (สมศักดิ์ อุปสโม ป.ธ.๙, M.A.,Ph.D.) ตรวจชำระ. พระคัมภีร์สาราถวิงศ์ แปลและเรียบเรียง. พิมพ์ครั้งที่ ๒. ประยูรสาส์นการพิมพ์กรุงเทพมหานคร. ๒๕๕๖.

พุทธทาสภิกขุ. อานาปานสติสมบูรณแบบ. สมชายการพิมพ์. กรุงเทพมหานคร. ๒๕๒๗.

หมวดที่ ๗ การประเมินและปรับปรุงการดำเนินการของรายวิชา

๑. กลยุทธ์การประเมินประสิทธิผลของรายวิชาโดยนักศึกษา

กลยุทธ์การประเมินประสิทธิผลของรายวิชาในแต่ละด้าน	กลยุทธ์ในการประเมินผลการเรียนรู้
๑. ด้านคุณธรรม จริยธรรม	๑. ประเมินด้วยผลงานวิชาการ และการบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ๒. ประเมินด้วยแบบทดสอบ ด้วยการสังเกตสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม และแบบวัดผล ๓. ประเมินจากความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานเป็นทีม การทำงานวิจัย และการเข้าร่วมกิจกรรมในการใช้องค์ความรู้ทางการศึกษาทำประโยชน์ต่อสังคม ๔. ผู้เรียนประเมินตนเองและประเมินโดยเพื่อนและอาจารย์ โดยใช้แบบประเมินและแบบวัดผล
๒. ด้านความรู้	๑. ประเมินด้วยการสอบวัดผล ๒. ประเมินด้วยการสอบป้องกันวิทยานิพนธ์ ๓. ประเมินด้วยการเขียนรายงาน การนำเสนอรายงาน และการทำงานเป็นทีม ๔. ประเมินด้วยการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เป็นประโยชน์
๓. ด้านทักษะทางปัญญา	๑. วัดการแสดงออกทางกระบวนการคิดและการแก้ไขปัญหา ๒. วัดผลการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย ๓. การนำเสนอผลงาน การอธิบาย การถามและตอบคำถาม ๔. การโต้ตอบสื่อสารกับผู้อื่น ๕. การอภิปรายกลุ่ม
๔. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ	๑. สังเกตพฤติกรรมและการแสดงออกของนิสิตในหลายๆ ด้าน ระหว่างกิจกรรมการเรียนการสอน เช่น พฤติกรรมความสนใจ ตั้งใจเรียนรู้ และพัฒนาตนเอง ๒. สังเกตพฤติกรรมการแสดงบทบาทภาวะผู้นำและผู้ตามที่ดี ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ๓. สังเกตพฤติกรรมความรับผิดชอบในการเรียนและงานที่ได้รับมอบหมาย การนำเสนอผลงาน การทำงานวิจัย และการร่วมทำกิจกรรมเพื่อสังคม
๕. ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	๑. การทดสอบความรู้และเทคนิคการวิเคราะห์และวิจารณ์ ทฤษฎีหรือแนวคิดใหม่ ๆ ๒. การทำงานวิจัย ตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงขั้นตอนการเขียนรายงาน และการนำเสนอผลงาน

๒. กลยุทธ์การประเมินการสอน

กลยุทธ์การประเมินการสอนในแต่ละด้าน	กลยุทธ์การสอนที่ใช้ในการพัฒนา
๑. ด้านคุณธรรม จริยธรรม	<p>๑. จัดกิจกรรมเชิงวิชาการและภาคปฏิบัติที่ส่งเสริมการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม ให้เป็นผู้มีน้ำใจเสียสละ อุทิศตนเพื่อพระพุทธศาสนาและสังคม</p> <p>๒. ฝึกฝนให้มีความใฝ่รู้ ใฝ่คิด เป็นผู้นำด้านจิตใจและปัญญาเพื่อพัฒนาตนเองและสังคม</p> <p>๓. การจัดกิจกรรมในรายวิชาที่เน้นการปลูกฝังให้นิสิตมีระเบียบวินัยในตนเอง และแก้ไขปัญหาของตนเองและสังคมได้</p> <p>๔. ฝึกฝนภาวะความเป็นผู้นำผู้ตาม รวมถึงการเคารพสิทธิและการรับฟังความคิดเห็นผู้อื่นในการปฏิบัติงานเป็นทีมและการทำงานวิจัย</p>
๒. ด้านความรู้	<p>๑ จัดการเรียนรู้โดยผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และมุ่งเน้นให้นิสิตมีความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติวิปัสสนาภาวนา โดยใช้วิธีการเรียนการสอนที่เน้นหลักการทางทฤษฎี และการประยุกต์ทางปฏิบัติในสภาพแวดล้อมจริง กระตุ้นให้เกิดการคิดวิเคราะห์ และตัดสินใจด้วยตนเอง</p> <p>๒. จัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาการศาสตร์สมัยใหม่ควบคู่กับวิชาการด้านวิปัสสนา</p> <p>๓. ส่งเสริมให้มีการวิจัยและค้นคว้าองค์ความรู้ที่เกิดจากการปฏิบัติวิปัสสนาภาวนาด้วยตนเอง</p>
๓. ด้านทักษะทางปัญญา	<p>๑ ฝึกทักษะการคิดและการแก้ปัญหา</p> <p>๒. เน้นการเรียนรู้ด้วยตนเอง</p> <p>๓. เน้นการเรียนรู้ที่สามารถประยุกต์ใช้กับสถานการณ์จริงโดยใช้ปัญหาเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้</p> <p>๔. การอภิปรายรายกลุ่ม</p>
๔. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ	<p>๑. การจัดกิจกรรมในรายวิชาที่เน้นการเรียนการสอนที่มีการปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้เรียนและผู้สอน</p> <p>๒. ฝึกฝนภาวะความเป็นผู้นำ ผู้ตาม การแสดงออกถึงภาวะความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ร่วมงาน และการรับฟังความคิดเห็นผู้อื่นในการปฏิบัติงานเป็นทีมและการทำงานวิจัย</p> <p>๓. ฝึกฝนการทำกิจกรรมเพื่อสังคม และการวางตัวที่เหมาะสมต่อกาลเทศะ</p> <p>๔. ฝึกฝนการประสานงานกับผู้อื่นทั้งภายในและภายนอกสถาบันการศึกษา</p>
๕. ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	<p>๑. จัดการเรียนรู้รายวิชาสัมมนาให้นิสิตได้ฝึกทักษะทั้งด้านการวิเคราะห์ การวิจารณ์ การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ในการค้นคว้าและนำเสนองานทั้งเป็นภาษาไทย ภาษาบาลี และภาษาอังกฤษที่เกี่ยวกับการเจริญวิปัสสนาภาวนา</p> <p>๒. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนทักษะการสื่อสารและการนำเสนอโดยใช้เทคโนโลยีทั้งด้วยตนเองและร่วมกับผู้อื่น การอภิปราย</p> <p>๓. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นการวิเคราะห์ปัญหาทางในการเจริญวิปัสสนาภาวนาและการทำงานวิจัย</p> <p>๔. จัดกิจกรรมเพื่อให้เกิดทักษะในการบริหารจัดการข้อมูลที่ได้จากการศึกษาและวิจัย</p>

๓. การปรับปรุงการสอน

หลังจากผลการประเมินการสอนในข้อ..... จึงมีการปรับปรุงการสอน โดยการจัดกิจกรรมในการระดมสมอง และหาข้อมูลเพิ่มเติมในการปรับปรุงการสอน ดังนี้

- สัมมนาการจัดการเรียนการสอน
- การวิจัยในและนอกชั้นเรียน

๔. การทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาในรายวิชา

ในระหว่างกระบวนการสอนรายวิชา มีการทวนสอบผลสัมฤทธิ์ในรายหัวข้อ ตามที่คาดหวังจากการเรียนรู้ในวิชา ได้จาก การสอบถามนิสิต หรือการสุ่มตรวจผลงานของนิสิต รวมถึงพิจารณาจากผลการทดสอบย่อย และหลังการออกผลการเรียนรายวิชา มีการทวนสอบผลสัมฤทธิ์โดยรวมในวิชาได้ดังนี้

- การทวนสอบการให้คะแนนจากการสุ่มตรวจผลงานของนิสิตโดยอาจารย์อื่น หรือผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ไม่ใช่อาจารย์ประจำหลักสูตร
- มีการตั้งคณะกรรมการในสาขาวิชา ตรวจสอบผลการประเมินการเรียนรู้ของนิสิต โดยตรวจสอบข้อสอบ รายงาน วิธีการให้คะแนนสอบ และการให้คะแนนพฤติกรรม

๕. การดำเนินการทบทวนและการวางแผนปรับปรุงประสิทธิผลของรายวิชา

จากผลการประเมิน และทวนสอบผลสัมฤทธิ์ประสิทธิผลรายวิชา ได้มีการวางแผนการปรับปรุงการสอน และรายละเอียดวิชา เพื่อให้เกิดคุณภาพมากขึ้น ดังนี้

- ปรับปรุงรายวิชาทุก ๕ ปี หรือตามข้อเสนอแนะและผลการทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์
- เปลี่ยนหรือสลับอาจารย์ผู้สอน เพื่อให้นิสิตมีมุมมองในเรื่องการประยุกต์ความรู้นี้กับปัญหาหรือแนวคิดใหม่ ๆ